

AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

TECHNIEK

Excentrisch sfeerlicht

INFORMATIE

Kops hout beschermen

73 Jaargang 19,
maart 2012

RADIUS NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUTDRAAIERS

In dit nummer

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	3
Excentrisch sfeerlicht maken	4
Verslag algemene ledenvergadering okt 2011	6
Vormgeving	8
Ledlampje	10
Houtdraaien en fijnstof	12
Een ei mooi afdraaien	14
'In the picture I'	17
Index nrs 69-70-71-72	18
'In the picture II'	20
Bericht uit de werkplaats	21
Gerrit Abma	23
Henk Kramer	24
Jan Pranger: het moet karakter hebben	25
Brandmerken	28
Kops hout behandelen	30
Tin en houtdraaien	31
Afdelingsnieuws	33
Colofon	35

Foto omslag:

Zeilboten, Jan Pranger

Uiterste inleverdatum kopij:

Voor nr. 74: 1 mei 2012
(aktieradius@kpnmail.nl)

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de redactie

Arie Braspenning

Op het moment dat ik dit stukje schrijf lijkt de winter te beginnen. Het is wat kouder geworden en er valt wat lichte sneeuw. Dat vraagt om artikelen in dit nummer die warmte uitstralen, maar tegelijkertijd bedenk ik dat dit nummer in maart uitkomt en dat we dan al dicht bij Pasen zitten. De oplossing laat zich raden: juist, van beiden wat. We gaan vanaf dit nummer foto's van werkstukken van onze leden plaatsen. U kunt een foto opsturen naar de redactie met vermelding van: onderwerp, houtsoort, eventuele techniek (speciale hulpmiddelen) en afwerking. Die foto komt dan in één van de volgende nummers te staan. Deze keer hebben we leden persoonlijk gevraagd om een foto en de eerste resultaten kunt u zien in dit blad. We rekenen op navolging en dus een grote toestroom van foto's want er is veel mooi werk in onze Vereniging. Op de laatst gehouden redactievergadering in oktober 2011 hebben alle redactieleden aangegeven hun termijn van 3 jaar nog eens met een jaar te willen verlengen. Dat betekent dat deze groep nog tot minstens eind 2013 de kar blijft trekken voor AktieRadius. Dat is verheugend en goed voor het blad. Dat betekent continuïteit om de kwaliteit van het blad te waarborgen. Ook nu wensen we u weer veel lees- en draai plezier en we hopen dat u de nodige inspiratie opdoet met de artikelen in dit nummer.

Van de bestuurstafel

Aat Meijboom

Voorjaar/winter 2012? Wanneer ik dit stukje schrijf is het 23 januari en krokussen en sneeuwkllokjes bloeien al en diverse bomen en struiken lopen al uit. Men zou haast zeggen dat je niet meer weet waar je aan toe bent.

Hetzelfde geldt voor de/een houdbaarheidsdatum. Op alle producten vind je deze terug. Nu heb ik mij daar persoonlijk nooit veel van aangetrokken: is de melk niet zuur dan kan je hem drinken. Is de worst niet groen of anders ruikend : idem. Bladerend en lezend door hele jaargangen AktieRadius kwam bij mij de vraag op: "Is er voor het bestuur ook een houdbaarheids- cq. beschikbaarheidsdatum van toepassing?" Drie van mijn medebestuurleden 'zitten' er al van oktober 2001, ikzelf van mei 2004 en ons "jongste" bestuurslid neemt al deel van april 2009. Nu zijn er in termen van houdbaarheid nog geen tekenen van verval geconstateerd maar aanpassing cq. vervanging van het huidige bestand is aan te bevelen. Een eerste aanzet is in de maak : op aangeven van de contactpersonen stelt het bestuur straks in de komende

algemene ledenvergadering voor om onze eindredacteur Arie Braspenning te kiezen als nieuw bestuurslid. Maar...: er kan nog meer bij ! Het zou voor ons als bestuur een verademing zijn om nieuwe inbreng in de vereniging te ervaren. Genoeg hierover. Bijgesloten zijn de uitnodigingen voor de alv en de DemoDag in

april. Een nieuwe locatie voor ons namelijk in Ede, voor sommigen verder weg maar voor anderen weer dichterbij. Wij hopen u in grote getale op beide gelegenheden te mogen begroeten.

Kijk ook op de website van RADIUS:
www.houtdraaien.com

Excentrisch sfeerlicht of doosje met deksel maken

Jan Pranger Bij de lessen in excentrisch draaien die ik volgde bij Jean François Escoulen (Fr.) heb je dure hulpstukken nodig. Een eenvoudige manier zag ik eens bij Gerrit Abma (afd.Noord): gewoon in vaste volgorde de opspanning tussen de centers verzetten. Wie een opspanring (opspanschroef kan ook) bezit kan kiezen voor de volgende aanpak.

Blokje hout nemen, inspannen, rond maken en afwerken

Inspanning iets (paar mm) verschuiven, inspannen en ruimte draaien voor lichtje o.i.d. en versiering aanbrengen.

Werk omkeren en opspannen in uitholling.

Nu achterzijde modelleren, waarbij een dunne rand en een klein voetje blijft – hou hierbij de beitel stevig op de leunspaan om verrassingen te voorkomen. Rafelige rand bijwerken en onderzijde schuren/afwerken

Tel je vingers!!!!!!!!!!!!
Veel succes.

Verslag van de algemene ledenvergadering

Verslag van de 2^e Algemene Ledenvergadering dd. 9 oktober 2011 in Merwestein, Nieuwegein. Aanwezig de leden: Ruud van Oorschot, Jan van der Ploeg, Bert Rosbach, Jasper van de Visch, Klaas Dikstaal, Mees Visser, Wim de Bruin, Kees Schuurman, Jan van Bohemen, Cok Verhoeven, Nico Oosthoek, Arie Braspenning, Piet Cevaai, Bas Melis, Klaas de Vries, Aad Sneeboer, Axel Zijp, Jan Stavenuiter, Hans Zegers, Gerard de Jong, Boudewijn de Jong, Piet Boonman en Aat Meijboom. Afwezig met kennisgeving: René Wetzels, Willem van der Schors, Piet Theuws, Cor Stoppelenburg, Jaap Boks, Wim Schreuder en Rob Makkink.

Deze extra vergadering wordt gehouden naar aanleiding van de onduidelijkheden bij de financiële verslaggeving op de vergadering van 14 mei j.l.. De aanwezigen worden hartelijk welkom geheten, het bestuur verwachtte gezien de verhalen die rond gingen een grotere opkomst, maar helaas met 23 leden: geen record. De stukken die betrekking hadden op agendapunt 3 worden voor de vergadering uitgereikt, zodat een ieder de tijd heeft om ze door te nemen. De financiële stukken zijn door een deskundige in de vereniging met de penningmeester geheel doorgenomen. Geconstateerd werd dat de problemen veroorzaakt waren door boekingen van het lidmaatschapsgeld gedeeltelijk in het oude jaar en gedeeltelijk in het nieuwe jaar te boeken. Dit had als oorzaak, in een poging om op portokosten te besparen, de acceptgiro's in de laatste uitgave van AktieRadius van het jaar mee te sturen. In het vervolg gaan ze per post in januari verstuurd worden zodat dit probleem niet meer kan ontstaan. Het geconstateerde tekort van € 4650,- is op de begroting van 2011 ontstaan in een poging extra geld te besteden aan de twee DemoDagen en een mogelijke extra uitgave van AktieRadius. Echter suggesties hiervoor werden niet ontvangen, zodat na

aanpassing er een tekort was van € 642,-. Gezien de hoogte van het eigen vermogen (€ 20794,-) is dit een tekort waarmee we het lang kunnen volhouden. In dit bedrag zit wel de aanschaf van de videoapparatuur! (€ 3490,-). We kunnen in de loop van de komende jaren het eigen vermogen afbouwen tot ongeveer € 5000,-. Dit bedrag is ruim voldoende om als zekerheid te dienen. De staat van baten en lasten over 2010 was dit keer op verzoek uitgebreid met gedetailleerde gegevens zodat ieder kon zien hoe een en ander was geboekt. Met wat suggesties aan de penningmeester om een en ander te vereenvoudigen is de vergadering van mening dat deze uitgebreide versie niet nodig is. Vervolgens komen de balans per 31/12/10 en de begroting voor 2012 aan de orde en die worden zonder wijzigingen goedgekeurd, waarna de penningmeester décharge wordt verleend voor zijn gevoerde beleid. Terecht wordt door een aantal leden opgemerkt dat in het stuk "van de Bestuurstafel" en in het verslag van de alv. zaken door elkaar gehaald worden. Men heeft hiermee volkomen gelijk, dit is geheel voor rekening van de secretaris. Mijn excuses voor de verwarring, in het vervolg zal hier beter op worden gelet. De deskundige geeft

als leidraad dat een begroting slechts een financiële weergave is van een activiteitenplan voor het komende jaar. Iets om te onthouden. Door de gewijzigde gegevens stelt het bestuur de vergadering voor om de contributie te handhaven op het huidige niveau van € 25,- per jaar. Door de secretaris is een lijstje gemaakt van de DemoDagen en wie deze georganiseerd hebben. Aan bod komt de vraag welke afdeling de nog openstaande DemoDag in het najaar 2012 wil organiseren. De afdeling Haarlem wordt gevraagd dit op zich te nemen, wanneer dit onverhoopt niet mogelijk is ligt de vraag bij de afdeling Haarlemmermeer. Het is noodzakelijk dat dit snel bekend wordt, gezien de noodzaak dat de data in de laatste uitgaven van dit jaar volgens afspraak gepubliceerd moeten worden. Er wordt tevens gevraagd of de prijzen bij de verloting van goede aard zijn dit wordt bevestigend beantwoord. De redacteur van ons blad vraagt de aanwezigen om in hun afdelingen te vragen naar kopij voor de komende AktieRadius, de voorraad is zeer geslonken. Verder niets meer aan de orde zijnde wordt de vergadering om 14.00 uur beëindigd met dank aan de aanwezigen voor hun inbreng.

Aat Meijboom, secretaris

DemoDag 28 april

Evenals in 2008 willen wij op de DemoDag op 28 april weer aandacht besteden aan zelfgemaakte hulpstukken voor het houtdraaien.

Bijvoorbeeld: opspanmethoden, een bril, hulpmiddelen voor boren, voor frezen op de draaibank, voor het maken van schroefdraad, segmentwerk, omkeerdraaiwerk, maken van een (chinese)bol, en allerlei hier niet genoemde onderwerpen. Andersom kan de draaibank ook bruikbaar zijn voor de algemene houtbewerking (meubelmaken), bijvoorbeeld een schuurtafel, een

schuurvandiktebank, het maken van deuvels etc.. Allerlei ideeën en praktische oplossingen kunnen ook voor anderen nuttig zijn. In 2008 was er veel belangstelling voor dit onderwerp. Daarom vragen wij, net zoals toen, weer om uw aller medewerking: breng uw zelfgemaakte hulpstukken mee en laat ze zien, ook als het maar een kleinigheid lijkt. Er zal gelegenheid zijn om (desge-

wenst) een korte toelichting te geven. Als u bereid bent hieraan mee te werken neem dan contact op, zodat wij weten wat we kunnen verwachten.

Contactpersoon:
Jan Siemelink, tel 0318-650390,
e-mail: jenjsiemiink@tiscali.nl

DemoDag najaar 2012

Deze dag zal door de afdeling Haarlem worden georganiseerd. Een onderdeel van het programma zal bestaan uit een tentoonstelling, waarbij door leden van Radius ingebracht draaiwerk door het bezoekende publiek kan worden beoordeeld.

Men kan op gereedliggende kaartjes aangeven welk werk men het beste vindt: dit levert de zgn. PUBLIEKSPRIJS. Daarnaast zal ook beoordeling plaatsvinden door een deskundige jury: dit levert de zgn. JURYPRIJS. Hierbij worden alle afdelingen verzocht werkstukken van hun leden voor deelname voor deze tentoonstelling aan te bieden. Er wordt geen limiet gesteld aan het aantal in te leveren werkstukken, de afdeling Haarlem behoudt echter het recht een

teveel aan inzendingen/persoon te weigeren. Aanmelden kan door inzending van een goede foto (ca. 3,5 Mb) van het object, met daarbij de naam van de maker en de naam van de betrokken afdeling. De aanmeldingen (bij voorkeur per e-mail) kunnen worden verstuurd naar b.melis@online.nl. Indien dit niet mogelijk is, per post naar B. Melis, Houtvaartkade 28, 2111BS Aerdenhout. De uiterste inzendingdatum is 31 augustus 2012! De werkstukken dienen op de

DemoDag te worden ingeleverd (voor 10:00 uur) en voor vertoning gereed te zijn. De inzende afdeling zorgt voor de terugname van de stukken. De inzending geschiedt op eigen risico.

Vormgeving

De discussvorm als basis

Jan Pranger De golf waarop een vaas werd geplaatst als object voor een tweedaagse expositie in Duitsland (Neu Anspach 2011) werd uitgezaagd uit een tot discussvorm gedraaide schijf. Omdat een discussvorm aan de randen dunner is dan in het midden krijgt een daaruit gezaagde golf wisselende diktes over de gehele lengte en een spannende vorm. Dit bracht me op het idee om vanuit de discussvorm meer objecten te ontwerpen.

Je neemt een plaat hout van b.v. 40 x 40 x 4 cm en draait daaruit een schijf, die je naar de rand toe steeds dunner draait. De discussvorm is dan een feit.

Je legt die schijf plat voor je en laat je gedachten gaan welke vorm je daaruit wilt zagen: een olifant, een vis, een zeil, een uitgeholde cirkel, een halve maan, een hoofd

Wat je er uit haalt heeft altijd

een bijzondere vorm door de vorm van de discuss.

Naast de discussvorm kun je de schijf hout ook een ander uiterlijk geven: hol, gegolfd, gegroefd, scherpe cirkels om daarmee andere ideeën op te doen.

Het zijn soms van die eye-openers, die je op verrassende gedachten brengen.

Veel succes!

1 Je tekent op de discuss twee golven en ziet dat er ook twee vissen ontstaan. Schuren – een mond en een oog erin en klaar is de dolfijn en wordt afgewerkt. Nu wordt het een kwestie van spelen met houtkleuren, nerven en het plaat-sen van de mond: de mondhoek omhoog en de vis is vrolijk – naar beneden wordt het een chagrijn.

2 Op een andere discusschijf teken je de hoofdlijnen van een gezicht: van de kin omhoog naar de neus – het voorhoofd terug en een volle bos haar. Je zaagt dit eruit met een grote holte van de draaibank inspanning en plaatst dit op een voetje. Je noemt het object “en profil”, en voor je het weet ben je kunstenaar.

3 Uit een notenhouten discuss-vorm haal je twee zeilen als symbool object voor een zeilboot. Plaats ze op een klein voetje en door de gebogen lijnen van de discussvorm krijg je spanning in het ontwerp. Het resterende tussenstuk gooi je natuurlijk niet weg en je draait daar een sieradendoosje van.

Op de foto's staan een aantal voorbeelden:

Zien wat je doet maakt draaien een stuk gemakkelijker

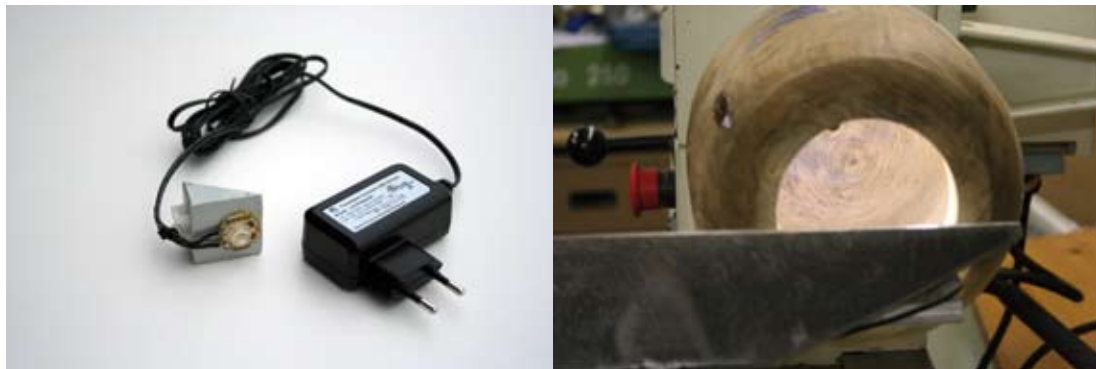
Christiaan Jörg

Dat bij het met de hand uithollen van diepe holle vormen grote handvaardigheid vereist is hebben de meeste hout-draaiers wel ondervonden. Helemaal lastig wordt het als de opening waardoor men uitholt klein is.

Een probleem waar je tegen aanloopt is het feit dat je niet kunt zien wat je doet. Je zicht wordt gehinderd door de krullen die ontstaan tijdens het draaien en om in het werkstuk te kunnen kijken moet je een houding aannemen die het haast onmogelijk maakt goed te snijden. Bovendien is het binnen in de vorm te donker om te zien wat je doet en gedaan hebt. Jarenlang heb ik prima kunnen draaien met een machinelamp (een soort bureaulamp). Maar met het verstrijken van de jaren neemt de behoefte aan meer en beter licht toe. Een fijne toevoeging is dan een magnetisch halogeenlampje dat door een bolletjesconstructie gemak-

kelijk in iedere gewenste stand te buigen is. Als je het standaardlampje vervangt door eenzelfde lampje met een grotere spreidingshoek (36°) is het beter geschikt om te gebruiken bij het houtdraaien. Vorig jaar ontmoette ik op de manifestatie "Vormgevers in Hout" Rob Alfering, die met houten lampen als leddesigner aan de tentoonstelling deelnam. Ik vertelde hem mijn lichtprobleem bij het uithollen van mijn bolvazen en dat een lampje op de "binnenkant" van mijn leunspaan dit probleem zou kunnen oplossen. Enige tijd later was het eerste prototype ontstaan. Ik wist niet dat zo'n klein ledlampje door wat electro-

nica en een lensje zo veel lichtopbrengst kon hebben! Het is dan ook niet verstandig om in de lichtbundel te kijken. Drie magneetjes houden de aluminium grondplaat op zijn plaats en de ontstane warmte wordt via de leunspaan afgevoerd. Een stukje klittenband houdt het snoetje dat het lampje met de transformator verbindt op zijn plaats. Wat mij opviel was dat de grote hoeveelheid schaduvrij licht iedere kras, groef en oneffenheid laat zien, maar dat het moeilijk is te beoordelen of de vorm ook mooi is. Rob vertelde mij dat dit door de temperatuur van het licht komt en dat dit, indien gewenst, eenvoudig te verande-

ren is. Doordat de bevestiging met magneetjes en klittenband is, kan ik altijd wel een plekje op mijn leunspaan vinden waarbij het licht in de vorm schijnt en ik kan zien wat ik doe.

Voor mij is dit lampje een fijne toevoeging op mijn draaibank omdat het bijdraagt aan een snellere, veilige en prettige manier van werken met een beter resultaat.

Leveranciers: Bolletjes lampje van VDH in Utrecht, Led lampje: www.picusled.com

HEGNER & Ko
Totaalleverancier van machines en gereedschappen

Nieuw in Nederland!!!

MaxiCut Fostnerboren
Geschikt voor het gebruik in houtdraaibanken
Uniek in zijn soort door zelfsnijdende centreerpunt en spaanbrekers, Waardoor deze boor minder weerstand ontwikkeld. Verlengbaar door zijn unieke kolf, zonder schroef of inbus systemen. Deze kolf zorgt er tevens voor dat de boor niet kan gaan slippen. Makkelijk Naslijpbaar.
Leverbaar in de maten 13 t/m 55 mm en diverse inch maten
Verlening leverbaar met morse-konus MK1, MK2 en MK3

Filmpjes over de werking van deze boren kunt u vinden op:
www.colt-tools.com
Vraag de folder gratis bij ons aan!!!

Hegner & Ko
Fermilweg 16
3208 KT Spijkenisse
Tel: 0181-647535
Fax: 0181-647311

COLT
PROFESSIONELLE
BOHRWERKZEUGE

Houtdraaien en fijnstof

<http://www.woodworkingseminars.com/wp-content/ShopAirFilter.pdf>

We komen nog een keer terug op fijnstof en de kwalijke gevolgen voor de gezondheid. Boudewijn Rossy heeft op de DemoDag in Nieuwegein in november 2011 daar aan de hand van een power point presentatie een prachtig verhaal over verteld.

Arie Braspenning

Hierop kwamen veel positieve reacties omdat men het toch wel zeer belangrijk vindt dat hier aandacht aan wordt besteed. Voor hen die het gemist hebben en voor hen die het nog eens willen nalezen de belangrijkste zaken op een rij. Wat kunnen de gezondheidseffecten zijn: Stoflongen (Fibrinogeen stof), Vergiftigingen (Toxisch stof), Cel-

beschadiging slijmvlies, huidirritatie, bronchitis (Irriterend stof), Allergie, astma, huidallergie (Allergisch stof), Longkanker, neuskanker etc.(Kankerverwekkend stof). **Beperk zoveel mogelijk blootstelling aan fijnstof:** * Afzuiging toepassen, zo dicht mogelijk bij de plaats waar het stof vrijkomt.

* Bronafzuiging is veel effectiever dan ruimteventilatie. Dat geldt ook bij handgereedschap. * Zorgen voor regelmatig onderhoud van de afzuiginstallaties; let met name op de filters en slangen. * Regelmatig houtafval, zaagsel en houtstof verwijderen van de werkruimte. Daarbij stofzuigen in plaats van vegen.

Effecten van een aantal houtsoorten op het lichaam

HOOUTSOORT	HERKOMST	1	2	3	4	5	6
Naalddhoutsoorten							
Vuren	Europa, Nrd Amerika, Azië	x	x	x	x	x	
Grenen	Europa, Azië	x	x	x	x		
Western Red Cedar	Nrd Amerika	x	x	x	x		
Oregon Pine	Nrd Amerika	x	x	x	x		
Loofhoutsoorten*							
Rode Maranti	Azië	x					
Eiken	Europa, Nrd Amerika, Azië	x	x	x	x		
Azobé	Afrika	x	x				
Merbau/Azelia	Azië	x	x	x	x		
Beuken	Europa	x	x	x			
Balau,Bankirai,Selangbatu	Azië	x					
Iroko/Kambala	Afrika	x	x	x	x	x	
Ramin	Azië	x	x	x	x	x	
Keroewing/Yang	Azië	x					
Okoumé	Afrika	x	x	x	x	x	
Populieren	Europa	x	x	x	x		
Abachi	Afrika		x	x	x	x	
Sipo/Sapelli	Afrika	x	x				
Bilinga	Afrika	x	x	x	x		
Mahonie	Zuid Amerika	x	x	x	x	x	
Teak	Azië	x	x	x	x	x	

1 = Huidontsteking (dermatitis)
2 = Oogbindvliesontsteking (conjunctivitis)
3 = Neusverkoudheidverschijnselen (rhinitis)

4 = Kortademigheid (astma)
5 = Hyper-reactiviteit van de longblaasjes
6 = Jeuk (pruritis)

Zorg voor een goede persoonlijke bescherming:

- * Ademhalingsbescherming is nodig als blootstelling aan houtstof onvermijdelijk is.
- * Gebruik maken van halfgelaatsmaskers met P2 stoffilters; omdat houtstof schadelijk is, bieden snuitjes en P1 filters onvoldoende bescherming.
- * Nauw sluitende kleding (lange mouwen en broekspijpen) dragen, waar het stof niet gemakkelijk in terecht kan komen.
- * Kleding regelmatig reinigen.
- * Niet eten, drinken en roken op de werkplek.
- * Handen wassen voor pauzes en na het werk.

Tenslotte vertelde Boudewijn over het zelf maken van een fijnstof filter. Als u via de link die onder de titel staat inlogt, krijgt u de volledige beschrijving inclusief bouwtekeningen (in het Engels).

De tekeningen wijzen echter voor zich, dus voor ieder is het haalbaar zo'n filter te bouwen. We wensen u daarbij veel succes.

NEU: aus dem Hause hamlet

Big Brother System 2
Tiefen-Ausdrehwerkzeuge

Zum Ansehen für Sie unter:
http://youtu.be/GZMqRUIr_E0

Cindy Drozda
HSS Drechselwerkzeug-Satz (5-teilig)

Square Negative Rake Scraper

Hooked Scraper

9,5 mm Spindelformröhre

6 mm Vortex Tool

Arc Tool Scraper

info@killinger.de www.killinger.de Tel. 08141-3573732 Fax 08141-3573750

Een gedraaid ei mooi afwerken

Han Julius Geen houtdraaier of hij heeft zelf wel eens een ei gedraaid en velen zelfs meer. Een paar jaar geleden maakte ik er zo'n 10 stuks voor een goede kennis. En onlangs deed zich weer een gelegenheid voor: ik besloot voor de verjaardag van mijn zuster als cadeau voor haar een schaal van esdoorn te draaien met daarin een aantal eieren van verschillende houtsoorten.

Daarbij voorzag ik dat ik opnieuw zou aanlopen tegen het probleem hoe beide zijden van het ei zo af te werken dat je niet zou kunnen zien aan welke kant het ei werd afgestoken. Aangezien mij dat bij de vorige keren niet naar tevredenheid lukte, ben ik aan het denken geslagen en kwam tot de aanpak die hieronder wordt beschreven en die ik graag met anderen wil delen. Uitgangspunt: ik moest het afgestoken – en dus deels al afgewerkte – ei opsluiten in een voorziening die ik in de klauwplaat van mijn draaibank kon bevestigen en toeliet dat de “afgedraaide punt” van het ei voldoende zou uitsteken om die netjes af te werken. Een bezoekje aan het magazijn van mijn lokale loodgieter bracht de oplossing. Daar vond en kocht ik een kuststof koppeling die gebruikt wordt voor het koppe-

len van buizen. Daar moest iets van te maken zijn dat aan mijn wensen kon voldoen. Kosten: €40. Meer in detail: het gaat om een Unidelta-koppeling waarmee twee buizen van respectievelijk 40 en 25 mm diameter

met elkaar kunnen worden verbonden (foto 1). Het deel met de grootste diameter (foto 2) leek goede kansen te bieden. Slechts twee dingen leken nodig (foto's 3 en 4): 1. Een in het zwarte deel passend eenvoudig houten

onderdeeltje, gedraaid van een oude bezemsteel, zo goed mogelijk uitgehold in de vorm van de onderkant van het te maken ei om beschadiging te voorkomen en 2. Een, in het blauwe deel passende rubberen O-ring, gevon-

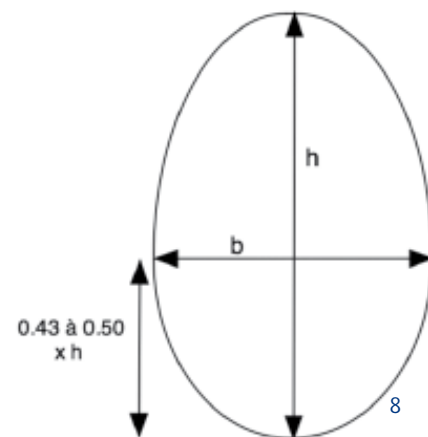

den bij de lokale ijzerhandel. Hiertussen kan het ei worden geklemd. De foto's 5, 6 en 7 laten zien hoe een en ander werkt. De O-ring voorkomt beschadiging van het ei bij het inklemmen en zorgt voor voldoende wrijving

om het ei te laten meedraaien. Al gauw bleek de geringe wanddikte van het stukje buis dat in de klauwplaat wordt geklemd te kwetsbaar te zijn. Daarom vulde ik die ruimte op met een precies passende houten prop, gelijmd met cyano-acrylaat (seconden) lijm. Toegegeven, het is soms lastig het uitstekende deel van het ei slingervrij te krijgen, maar

met enig "gepruts" lukt dat toch steeds in voldoende mate. Het spreekt vanzelf dat de variatie in de grootte van het te maken ei gering is, maar een niet al te groot kippenei past er goed in. Een goede maat is (ongeveer): $h = 60 \text{ mm}$, $br = 42 \text{ mm}$ (foto 8). Al met al een eenvoudige oplossing voor een klein, maar lastig, probleem.

'In the picture I'

Onderwerp: Vaas
Maker: Willem v d Schors
Houtsoort: Jeneverbeswortel
Afwerking: canauba was

Onderwerp: Fruitschaal
Maker: Rob Makkink
Houtsoort: Essen met kern en spinthout
Afwerking: 2 lagen PU-lak

Index AktieRadius 2011

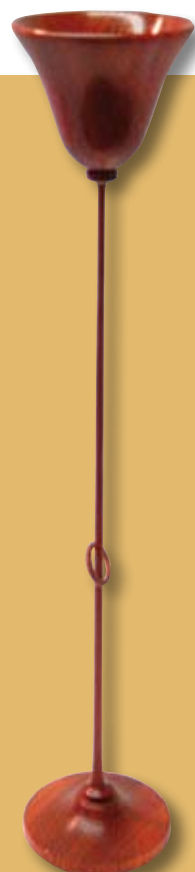
(nrs 69 t/m 72)

Onderwerp	Auteur	AR nr/pag
1 Hout info.		
Mijn "houtbron"	Jan Pranger	72/29
2 Techniek		
2-delig vaasje	Nico Oosthoek	69/4
Draaien met andere materialen	Jan Hovens	69/22
Draaien met andere materialen	Jan Hovens	70/23
Dubbeldraaien Axel Zijp	Ab Kraaijeveld	70/4
Een torus	Gerard Gaasbeek	70/16
Het maken van een uitholbeitel	Aad Sneeboer	70/27
Vaas met natuurlijke rand	Nico Oosthoek	71/4
Een voetje voor een glas	Thijs Pons	71/16
De "ELF" beitel	Jan Hovens	72/10
3 Lezers schrijven		
"Helemaal hout"	Jan van der Meer	69/20
Hout – vormen	Jan Pranger	70/19
Stofafzuiging	Gerard Gaasbeek	71/23
De oude Holle Boom	Nico Oosthoek	72/23
4 Voorwerpen / Werktekeningen		
Een ying yang bol draaien	M Oomkes en W. Westra	70/15
Therapeutische Oefentol	Gerard Gaasbeek	71/11
Een kerstbal maken	Aad Sneeboer	72/4
In de ban van de ring	Gerard Gaasbeek	72/20
5 Bericht uit de werkplaats		
Wateroverlast	Houtdraaier	69/14
Stress-tol	Bert Rosbach	70/14
Boekbespreking "New masters" e.a.	Bert Rosbach	71/13
Schulte Drechselbedarf e.a.	Bert Rosbach	72/18
6 In memoriam		
7 Tentoonstellingen / bezoeken		
"Het hout nooit op"	Jan Pranger	69/10
Open dag Theodor Nagel	Willem van de Schors	69/11
DemoDag oktober 2010	Arie Braspenning	69/16
Met Christiaan bij Jan Hovens open huis	Rob Driessen	70/10
DemoDag	Aad Sneeboer, Arie Braspenning	70/25
Open dag "Stichting de Helling"	Gerard Gaasbeek	71/24
DemoDag 12 november 2011	Arie Braspenning	72/31

Onderwerp	Auteur	AR nr/pag
8 Uit de afdelingen		
Afdeling Noord Holland	Ab Strijker	69/28
Praktijkdag afdeling Haaremmere e.o.	Nico Oosthoek, J. Stikkelman	72/6
9 Vereniging		
Van de bestuursafdeling	Aat Meijboom	69/03
Verslag van de algemene leververgadering	Aat Meijboom	69/15
Van de bestuursafdeling	Aat Meijboom	69/3
Van de bestuursafdeling	Aat Meijboom	71/3
Van de bestuursafdeling	Aat Meijboom	72/3
10 Van de Redactie		
Nieuwe jas	Arie Braspenning	69/09
Maart	Arie braspenning	69/2
Juni	Arie Braspenning	70/2
September	Arie Braspenning	71/2
December	Arie Braspenning	72/2
11 Houtdraaiers in beeld		
Hendik. A. Dommissie (1942)	Roelof C. Schmidt	69/12
M. Regoort ontmoet Marcel van Berkel	Ab Kraaijeveld	69/24
Frank Driessen, een passie voor hout	Ab Kraaijeveld	71/18
Arie Braspenning (1944)	Roelof C. Schmidt	71/26
Nancy Gelderman, een snelle leerling	Ab Kraaijeveld	72/14
Aad Sneeboer (1944)	Roelof C. Schmidt	72/26
12 Diversen		
Veiligheid, fijnstof afzuiging	Arie Braspenning	70/8
Veiligheid, diverse onderwerpen	Boudewijn Rossy	71/8
13 Index		
Index 1 t/m 17	Redactie Commissie	23/11
Index 18 t/m 24	Redactie Commissie	24/12
Index 25 t/m 28	Redactie Commissie	28/12
Index 29 t/m 36	Redactie Commissie	37/17
Index 37 t/m 40	Redactie Commissie	41/16
Index 41 t/m 44	Redactie Commissie	45/16
Index 45 t/m 48	Redactie Commissie	49/16
Index 49 t/m 52	Redactie Commissie	53/16
Index 53 t/m 56	Redactie Commissie	57/16
Index 57 t/m 60	Redactie Commissie	61/16
Index 61 t/m 64	Redactie Commissie	65/18
Index 65 t/m 68	Redactie Commissie	69/18
Index 69 t/m 72	Redactie Commissie	73/ 18

'In the picture II'

Onderwerp: glaasje
Maker: Nico Oosthoek
Houtsoort: padoek
uit één stuk gedraaid
Afmeting: 26 x 5 cm
Afwerking: friction polish

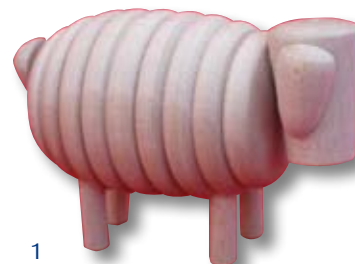
Onderwerp: schaal
Maker: Ab Kraaijeveld
Houtsoort: Taxus
Afmeting: 28 x 26 cm, h 13 cm
Afwerking: Danish Oil

Bericht uit de werkplaats

Bert Rosbach

Deze keer lijkt er niet zo veel te melden uit de werkplaats. Hoewel, nu ik er over nadenk, heb ik toch aardig wat gedraaid: een stuk of 30 eenvoudige tolletjes uit merbau (bestemd voor het project "schoenendoos"), een kwartet schaapjes.

1

In AktieRadius nr 31 stond een kerststal met gedraaide figuren. Daarbij ook een schaapje. (foto 1) Een schaap bestaat uit 13 onderdeeltjes, romp, kop, staart, oren, 4 poten en 4 deuveltjes van Ø 2 mm om de kop, de staart en de oren vast te zetten. Maten: de romp is 36 mm lang en Ø 18 mm. De poten zijn Ø 4 mm en 15 mm lang. Er komt nog een bestelling van 4 stuks. Het hout is er al, nu het draaien nog. En er is een bestelling voor een complete kerststal. Verder vroeg iemand mij om een vuurtoren te maken rondom een drijvend noodsignaal met een zootje elektronica, printplaatjes en een accu. Vanaf september heb ik een achttal lessen "shalendraaien" bij Christiaan Jörg gevolgd. Elke twee weken een dagje cursus. Zoals al geschreven in mijn vorige bericht, tussen de centers kan ik goed draaien, maar een schaal is een kunst apart. Begin januari was mijn laatste les. Wat leer je nou op zo'n cursus? Voor een deel handigheidjes, maar je leert vooral je techniek te verbeteren. En hoe je lichaamshouding moet

zijn tijdens het draaien. Die twee zaken, gevoegd bij de handigheidjes, maakt het een leuke cursus. Ik heb er in totaal drie schalen gedraaid, waaronder een cilindrische schaal. (foto 2) De grap is, dat het geen zuivere cilinder is. De zijwand is aan de onderzijde iets dikker dan aan de bovenkant. Ook is de diameter aan de onderzijde iets kleiner dan die aan de bovenzijde. De binnenkant van de bodem is ook iets hol. Dat zijn trucjes om het oog zodanig te bedriegen, dat het een cilinder wordt. Op de laatste cursusdag heb ik nog een schaal gedraaid (foto 3) die aan de bovenkant iets terugbuigt. In mijn vorige bericht schreef ik over de kandelaars. (foto 4) Tijdens de laatste bijeenkomst van de groep "Vormgeving" had ik er één meegenomen. Daar was wat terechte kritiek op over de vormgeving. Voor een ander deel was er een technische beperking, die een slankere vorm van de zuil tegenhield. Achteraf bedacht ik dat de vorm beïnvloed

2

4

was door de zilveren kandelaars in de kerk. De kandelaars zijn inmiddels dankbaar in gebruik genomen. Ik ben zo ijdel geweest om ze te voorzien van mijn brandmerk. Dat brandmerk is een beter exemplaar (gemaakt bij Ad Zoon in Schoonhoven) dan het ooit door mijzelf gemaakte uit messingplaat. Dat bleef niet zo lang heet na het uit de vlam halen. Ooit was er sprake van het vastleggen van ieders signering, in de vorm van een gravure, of geschreven signering, of een brandmerk. Maar daar hoor je niets meer van. Jammer. (Red.: wordt inmiddels aan gewerkt). Sinds vorig jaar april is de afdeling Rotterdam weer ontwaakt uit de slapende toestand. We komen nu regelmatig bij elkaar met ongeveer een

3

10-tal personen. Ik schrijf expres personen, want er is één dame bij. Dan kun je niet meer schrijven met een mannetje of 10. Zoals bekend, ben ik ook actief op het Duitse Drechselforum. En onlangs zag ik een bericht uit de berichtengroep “Ik stel me voor” van een nieuw lid. Die had een paar prachtige kerstballen in asymmetrisch omkeerdraaiwerk gemaakt. Hoe doe je dat? Je draait bij een set van vier latten de binnenkant volgens patroon A, je draait bij een andere set de binnenkant volgens patroon B, en uit die 2 x 4 latten maak je 2 ballen, waarbij je per bal 2 latten volgens patroon A mengt met twee latten volgens patroon B. Daarbij staan de latten met het eendere patroon diagonaal tegenover elkaar. Moeilijk? Voor de mensen die niet vertrouwd zijn met omkeerdraaiwerk waarschijnlijk wel. Naar

mijn mening is het uitdenken van de vorm en de sjablonen soms het moeilijkste van het omkeerdraaiwerk. De foto's zijn van de maker zelf: Bernd Schmidt-Dannert uit Leer, net over de grens bij Groningen(foto's 5 en 6). Nu de feestdagen weer voorbij zijn, krijg je ineens weer zin in draaien, en ook weer tijd. Ik heb inmiddels een nieuwe sleutelhanger gemaakt voor mijn dochter. Haar oude was kapot gevallen. Ik noem het de Weisflog-sleutelhanger(foto 7). Genoemd naar Hans Weisflog, de bedenker van de Saturnus-doos. De sleutelhanger heeft een losgedraaide ring, die met erg weinig speling om de rest van sleutelhanger zit. Dat doe ik met een afsteker met een dikteverloop van 0,4 mm bij de punt naar 0,75 mm na 7,5 mm vanaf de punt. De speling van de ring is ongeveer 1,3 mm. Het hout is merbau, en de ring draait alsof er een kogellager in zit. De lengte is ongeveer 70 mm en Ø 18 mm op het dikste punt. Deze periode van het jaar bevindt mijn werkplaats zich ook vaak in een ander deel van het huis, een ver-

dieping hoger, achter de computer. Eerst ongeveer 450 acceptgiro's afdrukken, inpakken en versturen. Dan de jaarrekening opmaken en presentabel maken. Dan het jaar afsluiten en de incasso's in orde maken en opsturen. En dan krijg je een paar dikke enveloppen terug van de bank met allemaal contributiebetalingen. Maar ja, tussendoor toch wat gedraaid, een nootmuskaatmolen. Die ontbrak nog in het rijtje molens. Op de laatste DemoDag heb ik het maalwerk gekocht, compleet met een goede bouwbeschrijving. En met wat draaien, boren, schuren, hameren en schroeven is het een plaatje van een molen geworden (foto 8). Begin januari hoorde ik bij mij in de buurt het geluid van kettingzagen. Dan word ik altijd nieuwsgierig. Mijn oren achterna gelopen, en de zagers gevonden. En wat lag daar: Een prachtig stuk hulst. Dat ligt nu te drogen. Maar hopen dat het niet te veel scheurt. Het is in elk geval mooi wit hout. En zo blijf je van de straat, je loopt er alleen maar over, als je hout probeert te scoren.

De kerk in gedraaid

Een ontmoeting met Gerrit Abma

Jan Pranger

Het is 21 augustus 2011; een prachtige zomermiddag. We rijden het “kerkenpad”. Even boven Sneek strekt zich een verstillid weidelandschap uit met horizonten die opgaan in de blauwe lucht. Hier en daar op eerbiedige afstand van elkaar staan Friese kop-hals-romp boerderijen. Vlaggen bij het kerkje van Tirns nodigen uit even binnen te kijken. Een prachtig oud kerkje gedragen door een ondergrond met rijke historie. De restanten van het oude klooster zijn in de kerk te bewonderen. Smaakvol uitgesteld houtdraaiwerk begeleidt ons op onze gang door de paden.

Gerrit Abma uit Nijland exposeert hier. Zijn hele leven een vakman in het schildersvak: houtnerf schilderen en marmeleren. Hij heeft nog kennis van het oude ambacht. Zijn houtdraai-hobby begint 25 jaar geleden. Gerrit over zichzelf: “Hout heeft mij altijd geboeid. De kleur, geur en soms grillige vormen. Het pakt me – ik zie er wat in. Ik ben een buitenmens en “struun” vaak in het bos op zoek naar een oude stam of tak. Daar maak ik dan wat van. Mijn eerste draai-bank was van het type boormachine. Later kwam de kleine JET 1220 daarbij en nu heb ik een

zwarte Killinger 2500. Een Duits brok degelijkheid. Vogels boeien me – hun gedrag en vorm. Daarom draai ik ze ook graag in hun karakteristieke houding. Daarnaast vind ik het spannend vrij werk te maken uit een stuk hout, dat me vertelt wat het wil worden. Daarbij volg ik de natuur. Ik ben een echte houtman die verscheidenheid in vormen waardeert”. We bezichtigen de kerk en worden aangesproken door vogels van diverse pluimage, prachtige schalen, door de tijd aangetast hout dat onder de handen van Gerrit een andere vorm heeft aangenomen. Voordat

ik de kerk uitdraai maak ik een paar foto's van werkstukken en natuurlijk één van de houtdraaiers zelf.

Hij draait... hij schuurt... hij zit

Jan Pranger

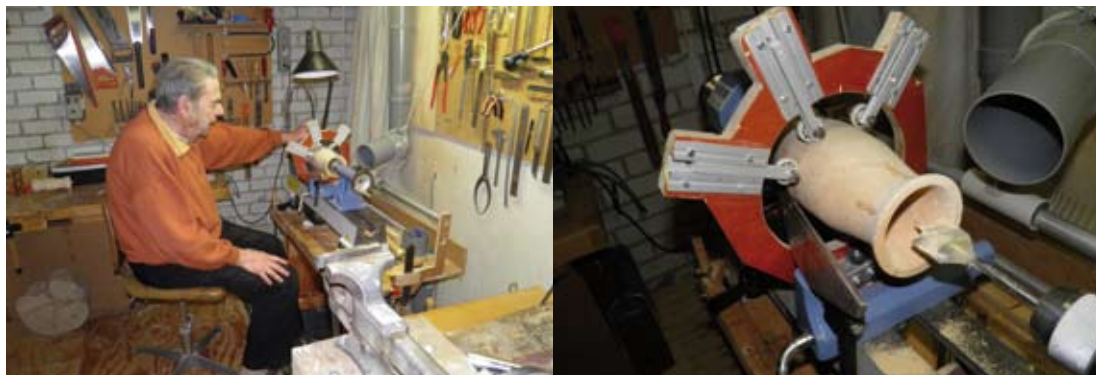

Door een ingepakte natuur rijd ik van Lemmer richting Steenwijk. Een naar de aarde afgedaalde wolk dwingt tot stuurcorrecties op bevel van witte strepen op het wegdek en rode lichten voor me. Ik ben op weg naar Henk Kramer, hout-draaiër te Wilhelminaoord. Twee vriendelijke mensen ontvangen mij met thee en houtdraaiwerk naast de speculaasjes.

(foto vaasje). De laatste tijd krijg ik weer meer last van mijn rug. Staan is eigenlijk geen optie meer. Ik heb daarom de werkplek zo ingericht dat ik zittend kan draaien. (foto Henk zittend) Zo je ziet gaat dat prima. Voor het draaien heb ik alles onder handbereik. Het betekent echter ook, dat ik de bijeenkomsten van de afd.Noord niet meer kan bijwonen. Ondanks dit alles wil ik graag laten zien, dat je toch met veel plezier draaiend bezig kunt zijn. Ik zal je een paar werkstukjes laten zien. Zelfs met een beperking aan rug en oren beleef ik veel plezier aan deze hobby". Ik maak een paar foto's van een vrolijk snorrende draaibank, die zijn best doet zich een weg te boren in een a.s. vaas. De zoe-

mende afzuiger begeleid de hout-draaiër bij al zijn handelingen. Bij het afscheid dwalen mijn ogen langs welgekozen kunstwerken in de woonkamer: brons, verf, mixed technieken en composities. Henk: "Niet wat je mist, maar wat je nog kunt is van belang". Dat "zit wel "snor" is mijn gedachte op de terugweg door het natuurlijk isolement.

Jan Pranger: het moet karakter hebben

Na een vroege pensionering is Jan Pranger een 7 jaar geleden begonnen met houtbewerking. "Ik was als jongen graag met hout bezig, houten karren e.d., dus ik wist dat ik een hobby moest zoeken in hout, dat was waarschijnlijk voor mij de 'gouden greep'. Een invalide restaurateur van antiek bij mij in de buurt kon hulp gebruiken en dat was voor beiden een win-win-situatie. Hij was blij met mijn aanwezigheid en ik was blij dat ik zoveel kennis aangereikt kreeg plus allemaal tips, waar ik nu nog veel plezier van heb bij het afwerken van hout."

Ab Kraaijeveld

Een smeug geheel

Zo fabriceert Jan z'n eigen menging met 30% gekookte lijnolie, een scheut bootlak van heel goede kwaliteit, meestal aangevuld met wat tungolie en een beetje terpentijn. Een heel smeug geheel wat makkelijk opstrijkt: de olie trekt erin, het overtollige afvegen en de lak zorgt voor de finish.

"Dan houd je toch een transparent geheel dat heel mooi mat blijft en op die manier kun je het mooi afsluiten." Hij is nu aan het experimenteren met toevoeging van natuurlijke kleurstoffen. Uit de kalkgroeven van Rustrell (Frankrijk) heeft hij acht pigmenten meegenomen die, vermengd met witte houtlijm, wellicht in de

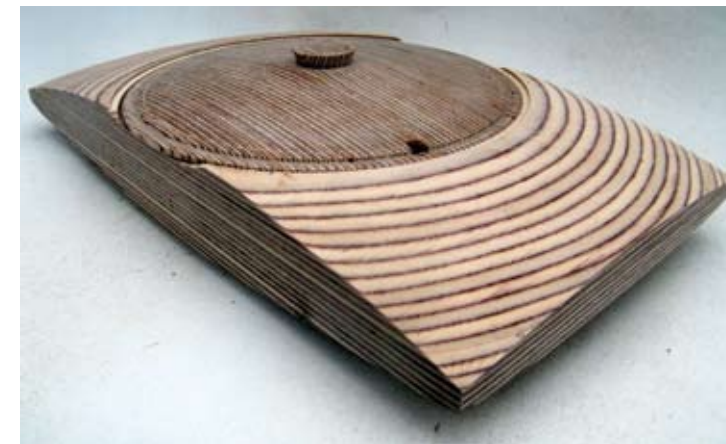
toekomst zijn werk meer kleur zullen verlenen.

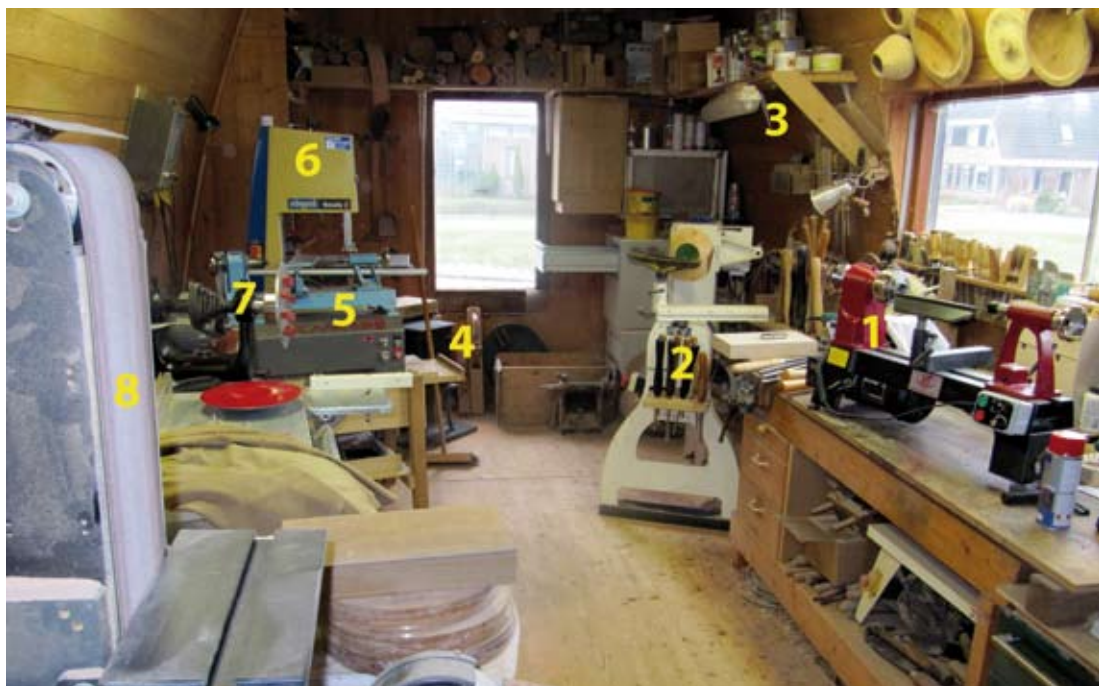
Gevaarlijk werk

Houtdraaien leek hem aanvankelijk gevaarlijk werk met die scherpe beitels tegen dat draaiende hout, het sprak hem niet zo aan, maar hij beseftte wel dat hij les moest nemen als hij er iets mee wilde doen. Via de website van Radius kwam hij bij Christiaan Jörg terecht, waar hij zich naast de basiscursus verder verdiepte in schalen, uitholtechnieken en vormgeving. In die tijd kocht hij via internet een draaibankje voor € 150, maar daarmee kwam hij al rap aan het eind van de mogelijkheden van die machine.

Peperdure uitholsystemen

Dan volgt de aanschaf van een zware Jet, aangevuld met een vlakbankje, een lintzaag en een cirkelzaag. In Steinheim (Dld) volgt hij lessen 'excentrisch draaien' bij Jean François Escoulen en met de aldaar aangeschafte

2 De nieuwste midi-houtdraaibank van Schulte, aangeschaft voor het geven van demonstraties en lessen, maar inmiddels druk in gebruik in de werkplaats.

2 Een zware Jet, de belangrijkste en meest gebruikte draaibank.

3 Het stof wordt rechtstreeks naar buiten geblazen.

4 Een klein houtkacheltje, omringd door vuurvaste stenen, zorgt voor een aangenaam warme werkplaats.

5 De Vicmarc-draaibank wordt sinds de aanschaf van het rode draaibankje minder gebruikt.

6 De lintzaag

7 Een zelfgebouwde kopdraaibank voor grote schalen en afwerken achterzijde draaiwerk.

8 Een bandschuurmachine en voor de schuurmachine een Creusen langzaam draaiende slijper.

excentrische chuck worden zo nu en dan ornamenten gedraaid, maar dat vormt niet de hoofdmoot van zijn werk. Hij gebruikt een beperkt aantal gutsen en beitels, maar stelt wel hoge eisen aan de kwaliteit van het staal (wolfram of cryogeen) in verband met de 'standtijd'. Hij zweert bij het uitholgereedschap van Jo Winter en de gutsen van de www.carl-heidtmann.de en ziet niets in het vele 'geleuter' over peperdure uitholssystemen. Slijpen doet

hij uit de hand en bij sommige gutsen worden 'achtjes' gedraaid om de vouw naar wens te krijgen. Denk echter niet gering over de inrichting van zijn werkplaats, dit is een serieus atelier en hier wordt hard 'gewerkt'. Jan is een productieve man en zijn werk omvat een breed scala van vormen en objecten. Zie zijn website www.arstorno.nl

Het moet karakter hebben

Af en toe is er een expositie en er

staat werk van hem in een aantal galleries. "Het belangrijkste is: je moet er gewoon op afstappen en nog belangrijker is dat je moet doorhebben welke plaats houtdraaiwerk zou kunnen hebben in hun galerie. Dan ontdek je al snel dat er weinig galeriehouders zijn, die echt verstand hebben van houtdraaien. Dat is een handicap, tenzij je iemand treft die oog heeft voor mooie vormen. Vaak is dat iemand die ook keramiek heeft staan, daar zit houtdraaien

toch dichtbij in de buurt qua vormgeving. En dan moet je natuurlijk wel aankomen met een eigen vorm. Het moet niet gaan om de zoveelste schaal of kandelaar. Het moet echt gaan om fraaie vormgeving, design is een groot woord, maar het moet karakter hebben.

Maximaal drie bewegende lijnen

In de architectuur spreken moderne, strakke gebouwen in de kubus- en rechthoeksfeer hem erg aan. Zo werkt hij nu aan een opdracht van een bedrijf dat als relatiegeschenk negen strakke schalen heeft besteld van verschillende houtsoorten. Het is een 'Pranger-ontwerp' zonder fratsen, waarbij drie hoofdlijnen bepalend zijn voor de vormgeving: twee gebogen lijnen repeteren aan de zijkant plus de lijn van het deksel. "Als er meer dan drie bewegende lijnen zijn wordt het ontwerp er vaak niet beter op. Bij mij moet het qua uitvoering eenvoudig zijn, niet teveel tierelantijnen en het liefst superstrak. Je kunt zo'n schaal heel snel verprutsen door bijvoorbeeld een deksel te nemen van zebrano of van duidelijk getekend esdoorn, dat zou teveel aandacht vragen,

4 Een strakke schaal waarbij met de tanden van een handzaag sporen zijn getrokken in de zijkant van de schaal bij een langzaam draaiende bank.

dan is het niet neutraal genoeg meer. Het deksel mag niet afleiden van de eenvoudige lijn, daar let ik wel sterk op bij de dingen die ik maak." Zo spreekt het werk van Maria van Kesteren hem heel erg aan, zij exposeerde in musea met heel strakke dozen, waarbij ze zelfs het effect van de houtnerf onder een laag verf vrijwel verborg. Verdere inspiratie put hij uit de uitbundigheid van het werk van Jean François Escoulen; het vermogen van Marcel van Berkel om vanuit een gedraaid object met andere bewerkingen (carving o.a.) weer te geven wat hij bedoelt; de gesloten vormen van Christiaan Jörg; het eenvoudige en strakke werk van Jo Winter; de superdunne en vervormde natgedraaide schalen van Ben Bohlinger. Maar ook dat parfumvaasje van de Etrusken, wat hij onlangs gezien heeft in een museum in Leiden, wil hij nog een keer namaken en mooi dun uithollen.

De droom van Jan

Naast het houtdraaien en het corresponderen van AktieRadius en Drechsler Magazine houdt Jan zich ook bezig met www.woodworking.nl, hét digitale en meest interactieve platform van alle houtbewerkers in Nederland. Dit platform is opgezet door Jaap Bosma en samen met nog 4 andere houtbewerkers is Jan sparringpartner om de website nog verder te ontwikkelen. Zo is een apart forum 'houtdraaien' toegevoegd, dat inmiddels druk bezocht wordt. Jan heeft gepoogd om

3 Jan heeft een voorkeur voor Duitse beitels en gutsen van hoogwaardig metaal (+ wolfram of cryogeen), waardoor hij minder tijd kwijt is aan slijpen.

Radius hierbij te betrekken, zodat naast het blad een interactieve mogelijkheid ontstaat voor de leden. Hij is heel actief op het forum en kijkt elke dag of er vragen zijn. Er is veel discussie over mooi gereedschap, nuttige informatie over bijv. de toxiciteit van taxus, het zelf vervaardigen van een fijnstoffilter, etcetera. De droom van Jan is om Woodworking.nl + Open Dag Hout + Radius onder één digitale hoed te zetten. De samenwerking met Open Dag Hout is reeds in een vergevorderd stadium. De bovengenoemde gedroomde combinatie zou ongekende mogelijkheden bieden. Hij ziet het al voor zich: een gezamenlijke expositie- en verkoopdag voor alle houtsnijders, houtdraaiers, kunstenaars, instrumentmakers, een markt voor de kunstensector + alle aanverwante bedrijven met veel activiteiten, demonstraties en vooral veel

Brandmerken

Brandmerken is volgens Wikipedia een middel om een zaak te identificeren door middel van een niet zonder kenbare sporen verwijderbaar merkteken. Veel draaiers zullen hun werkstukken op die manier van een merk voorzien.

Arie Braspenning

Omdat ik in het bezit ben van een brandmerkstempel en van nature nieuwsgierig ben, ben ik op zoek gegaan naar hoe zo'n stempel gemaakt wordt. Voor ik het stempel had sneed ik mijn initialen aan de onderkant in mijn werkstukken zodat het altijd herkenbaar was van wie het kwam. Ook heb ik wel een enkele keer een Brenn-Peter (houtbrand-apparaat) gebruikt. Ook goed bruikbaar, maar eveneens minder strak. Via Ad Zoon (zie advertentie elders in dit blad) bestelde ik een stempel. Wat ligt er meer voor de hand dan Ad op te zoeken in Schoonhoven. Een prachtige tocht over de dijk langs de Lek en uiteindelijk kom je in Schoonhoven. Als je denkt in een geavanceerde werkplaats te komen dan heb je het helemaal mis. Ad woont in de binnenstad, heeft een flinke stadstuin en een bescheiden werkplaats, die vol staat met allerlei machines. Van huis uit is hij graveur die vroeger vooral veel met de hand graveerde maar met de tijd is meegegaan en dus ook gebruik maakt

van moderne machines. Nog weer later kwam de koppeling van computers met machines en ook daar wordt in Schoonhoven driftig gebruik van gemaakt. Na de koffie starten we achter de computer en krijg ik uitleg over het programma dat wordt gebruikt om tot het ontwerp van een stempel te komen. De start is altijd een ontwerp dat door de opdrachtgever wordt aangeleverd al of niet strak en deskundig, maar een simpele schets volstaat al om mee verder te kunnen. Dan wordt het ontwerp overgebracht op de computer en wordt een eerste ontwerp gemaakt. Dat is een nauwkeurig werk en vergt de nodige tijd. De opdrachtgever krijgt het toegestuurd en kan daar zijn oordeel

over geven. Daarna wordt het ontwerp weer aangepast en weer ter goedkeuring voorgelegd net zo lang tot er tevredenheid is aan beide zijden. Vóór het computertijdperk werd dezelfde werkwijze toegepast maar dan handmatig. Als het ontwerp dan zo ver is dat de stempel gemaakt kan worden verhuist de computer naar de werkplaats waar hij gekoppeld wordt met een freesmachine die straks het werk moet gaan doen. Gelukkig dat je op een computer de tekening goed kunt vergroten want zo'n stempel is mm-werk en dat valt niet mee om zo klein te ontwerpen. Met het computerprogramma kun je precies de maten opgeven die de uiteindelijke stempel moet krijgen.

Voorheen ging dat handmatig met behulp van een "pantograaf" (een apparaat voor het handmatig overbrengen van een tekening naar een grotere of kleinere schaal). Wellicht hebt u zelf wel eens met zo'n pantograaf gewerkt om tekeningen over te nemen. Vooraf wordt er een voorbeeld gemaakt uit kunststof om te kijken of het resultaat goed is. Voordat de freesmachine zijn werk kan gaan doen wordt er nauwkeurig een goede frees gezocht en gecontroleerd of hij scherp is. Dan wordt een kunststofplaatje ingespannen, de juiste gegevens ingevoerd in de computer en als dan de startknop wordt ingedrukt kan de machine zijn werk gaan doen. Als het resultaat goed is kan de stempel gemaakt worden. Hiervoor gebruikt Ad een messing blokje (cilinder) waar eerst aan een kant een 3 mm gat wordt

geboord en van schroefdraad wordt voorzien om een steel en heft te kunnen bevestigen. Daarna wordt de stempel eruit gefreesd (in spiegelbeeld uiteraard). De stempel moet verhit worden door hem in een vlam te houden. Dat kan al met een gasbrandertje, ik doe dat vaak tijdens het koken gewoon in de gasvlam onder de pan. De kunst is de stempel de juiste temperatuur te laten krijgen zodat een

mooi brandmerk kan worden gemaakt. Na de informatie en demonstratie zitten we nog even na te praten onder het genot van een kop koffie voordat ik weer huiswaarts ga met de nodige kennis die ik aan het papier ga toevertrouwen. Het is minder simpel dan ik dacht en het kost een hoop tijd voor de stempels klaar zijn. Maar als het zo ver is, dan heb je ook wat.

Advertentie

Te koop aangeboden:

Jet JWL-1220 midi houtdraaibank 550 watt motor (230 Volt) met verlichting en met bedverlenging van 710 mm. Afstand tussen de centers is 510 mm en met bedverlenging 1150 mm. Leunspaan van 150 mm en 250 mm. Draaidiameter 305 mm boven het bed. 6 toerentallen van 400 tot en met 3300 per min. Spindelverdeling 24 x 15°. De draaibank is in een uitstekende staat.

Prijs Euro 450.-. Inlichtingen Jan Roest, tel. 06 2279 1214.

Te koop aangeboden:

Zelfbouw Houtdraaibank. Stalen frame, motor 1,5kW, 230V. Afstand tussen de centers ca. 800mm 3 snelheden. Leunspaan, 4 (transport)afmetingen: 1,4m x 1,1m x 0,55m. Inlichtingen: Ad Marcelissen, Udenhout, tel. 06 22942984

Een methode om kops hout te beschermen

Nico Oosthoek

Het beschermen van de kopse kant van nat hout tegen scheuren kan op verschillende manieren worden gedaan. Zelf gebruikte ik meestal watervaste houtlijm of ik probeerde met een verföhn kaarsvet op het kopse hout te krijgen wat nogal omslachtig was. Een pan op open vuur was voor mij geen optie.

www.ambachtelijkhoutdraaien.com

Toen ik een keer friet stond te bakken dacht ik, waarom geen waxine lichtjes of kaarsvet in een frituurpan smelten en daar je kopshout in dompelen. Zo gedacht, zo gedaan en de goedkoopste ronde frituurpan gekocht.

De pan mocht geen los verwarmings element hebben maar één die onder de bodem zit. Ik vond een Tomado bij Blokker voor 17,95. Een oude pan kan natuurlijk ook. Ik kan hier stammetjes met een doorsnede van 19 cm in dompelen. Grotere stukken blijf ik met houtlijm behandelen.

Eerst het metaal van de waxine lichtjes verwijderd en ook zoveel mogelijk de lontjes, daarna heb ik het voorzichtig laten smelten op een temperatuur van ongeveer 140 graden. Het gestolde vet is te zien op foto 1. Op foto 2 houd ik een stammetje taxus ongeveer 5 seconden in de hete pan. Het vet wordt opgezogen en op foto 3 is het resultaat te zien. Voordat ik met het dompelen begin haal ik de stekker uit het stopkontakt, doe werkhandschoenen aan en zet een veiligheidsbril op. Om het fototoestel te bedienen had ik hier de hand-

schoenen uit gedaan. Het vet blijft lang heet zodat er heel wat stammetjes behandeld kunnen worden.

Tin en houtdraaien

Als laatste artikel in de reeks verwerken van andere materialen komt tin aan de beurt. Niek Morsch (Heiloo) gebruikt tin in combinatie met hout en deelt zijn kennis graag met u. Hij gebruikt de tinversieringen op/in het oppervlak van zijn werkstuk. De tin wordt erin gegoten als het werkstuk afgewerkt is.

Iet Feith

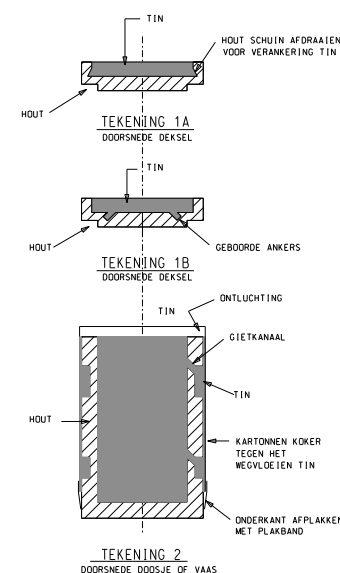
Tin is te koop bij de ijzerwinkel en bij de vele tingieterijen in Nederland (zoek via Google). Tin kan gesmolten worden in een pannetje op het gasstel. Tin kan gemengd zijn met lood en is dan dus giftig. (zie ook artikel van Jan van der Meer in AR 66, p 26). Je kunt het zowel horizontaal als vertikaal gieten. Aangezien tin niet hecht aan het hout moet je het tinplaatje verankeren. Dat kan door het "vijvertje" te ondersnijden of door schuingeplaatste kanaaltjes in verschillende richtingen aan te brengen waardoor het tinnen plaatje er niet uit valt. (tekening 1)

Giet je tin vertikaal zorg dan voor ontluhtingsgaatjes (tekening 2). Je krijgt anders een explosie van gesmolten tin of gietgallen (holtes). Bijwerken van gegoten tin met een soldeerbout levert geen goed resultaat op. De tekening laat zien dat de binnenkant van het vaasje volgegoten wordt met tin, wat er later weer uitgedraaid wordt. Het teveel aan tin van de buitenkant ook. (De tin kan opnieuw gesmolten worden.) Tinspanen zijn scherp, een spaan niet draaiend afnemen met de hand. Tin niet schuren vanwege verontreiniging van het hout door tinstof. Wel een haalmes

gebruiken. Het geheel afwerken met lak of was.

Meer info: niekmorsch@rmproductions.nl

Ad Zoon
Koestraat 28
2871DR Schoonhoven
tel.: 0182 320088
mob.: 06 48322559
e-mail: ad@zoon.nl

**Maak uw draaiwerk
persoonlijk
met een brandmerk
van uw initialen**

hand- en machine gravures, o.a.
brandmerkstempels (Deze stempeltjes
zijn simpel op een gastoestel of met een
keukenbrandertje te verwarmen)

Cursus Snijdend Houtdraaien door Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max. 3 personen) leer je op een grote bank (Wema, Jet) met zelfvertrouwen en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiscursus I en II (8 x 4 uur) € 390
Voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers die het juiste spoor nog niet gevonden hebben (II).
Vervolgcurcus (4 x 4 uur) € 195
Tussen de centers en voor de kop. Het uitbouwen van de reeds geleerde kennis en kunde.

Inschrijfformulier en informatie
Christiaan Jörg, W. Heukelslaan 6, 3581 SP Utrecht
Tel. 030 – 2513 684, info@christiaanjorg.com

www.christiaanjorg.com

Waar kiest de vormgever in hout uit de

U zoekt Japanse zagen of beitels, 'n schaaft van Lie-Nielsen of Clifton. Of een perfecte houtdraaibank met opvangereedschappen voor klein en groot werk en keuze uit honderden houtdraaibeitels. Ook alles voor de meubelmaker en houtsnijder!

grootste collectie gereedschappen?

U wilt alles zien en lezen op het gebied van de ambachtelijke houtbewerking. U vindt bij ons alles onder één dak! Welkom van dinsdag t/m zaterdag en ook op donderdagavond!

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
www.baptist.nl

Tel.: 026 - 445 16 44
Fax: 026 - 442 44 35
houtbewerkers@baptist.nl

BAPTIST
VOOR HOUTBEWERKERS

Verenigingsnieuws

Afdelingsnieuws - Agenda - Mutaties ledenlijst

Afdelingsnieuws

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon (zie pag. 2) waar u ook info kunt krijgen over de afdeling.

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Afdelingscontactpersoon:

Jaap Boks tel. 0481 372495

Bijeenkomsten in 2012: **17 maart, 21 april** (Jaap Boks, deurklinken), **12 mei** (Jan Hovens), **15 september, 20 oktober, 17 november**. De bijeenkomsten worden gehouden in het clublokaal 'The Meeting' St. Maartenstraat te Elst (Gld), van 9.30 uur tot 12.30 uur.

Afdeling De Dommeldraaiers (Schijndel-Den Bosch)

Afdelingscontactpersoon:

Arie Braspenning tel. 0418 513349
a.braspenning@planet.nl

Bijeenkomsten in 2012: **3 maart, 14 april, 26 mei, 7 juli, 8 september, 20 oktober, 8 december**. De bijeenkomsten worden gehouden in Dorpshuis De Geut, Kerkstraat 4a, 5482 EJ Wijbosch, van 09.30 – 12.30 uur.

Afdeling Flevohoutdraaiers

Afdelingscontactpersoon:

T. van der Kolk tel. 0341 418128

kolkies11@gmail.nl
Bijeenkomsten in 2011: **12 maart, 7 mei, 4 juni, 10 september,**

29 oktober, 17 december. De bijeenkomsten worden gehouden in de botenloods van Siep Nijenhuis, Dokweg 26- 28 in Lelystad.

Afdeling Haarlem

Afdelingscontactpersoon: Bas Melis,
tel. 023 5247015 b.melis@online.nl

Bijeenkomsten in 2012: **Elke 2^e zondag van de maand**. De bijeenkomsten vangen aan om 14.00 uur. Informatie over de locatie is te krijgen bij de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Haarlemmermeer

Afdelingscontactpersoon:

Klaas Dikstaal tel. 020 6592977
Bijeenkomsten in 2012: **9 maart, 20 april, 1 juni, 13 juli, 24 augustus**. De bijeenkomsten worden gehouden van 13.00 – 17.00 uur op de locatie: Protestantse Kerk, Havikstraat 5, 1171 DW Badhoevedorp, tel. 020 6593133

Afdeling Limburg

Afdelingscontactpersoon: Jan Hovens
tel. 077 3549717 jhovens@home.nl

Bijeenkomsten in 2012: **neem voor de juiste datum even contact op met Jan**. De bijeenkomsten worden gehouden bij Jan Hovens, Schaapsdijkweg 49 in Venlo.

Afdeling Lochem

Afdelingscontactpersoon:

Hans Langkamp tel. 0547 351881 fam. langkamp@live.nl

Bijeenkomsten in 2012: **29 oktober, 26 november**. De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: Kunstlokaal 11, Bosberg 29, Borculo en vangen aan om 19.30 uur.

Afdeling Noord

Afdelingscontactpersoon: Willem v.d. Schors tel. 0594 213326
wmvdschors@wanadoo.nl

Bijeenkomsten in 2012: **10 maart, 12 mei, 8 september, 10 november**. De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie Ulgersmaweg 47 in Groningen en vangen aan om 10.00 uur. Inloop vanaf 9.30 uur.

Afdeling Noord-Holland Noord

Afdelingscontactpersoon: Aad Sneeboer tel. 0229 270982
am.sneboer@quicknet.nl

Bijeenkomsten in 2012: **11 maart, 19 april, 22 mei, 30 augustus, 4 oktober, 20 november**. De bijeenkomsten worden gehouden in het dorps huis "de oude school", Dorpstraat 72, 1711 RK Hensbroek en beginnen om 19.30 uur.

Afdeling Rotterdam

Afdelingscontactpersoon: Bert Rosbach tel. 010 4184786 a.rosbach@chello.nl

Bijeenkomsten in 2012: **neem voor de juiste datum even contact op met Bert**

Afdeling Utrecht Werkgroep 'De Lekstroom'

Afdelingscontactpersoon: Jasper v.d. Visch tel. 034 6212368
jvdvisch@hetnet.nl

Bijeenkomsten in 2012: **11 april, 20 juni, 29 augustus, 10 oktober, 14 november en 19 december**. De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: de Oude School te Lopikerkapel en vangen aan om 13.00 uur.

Afdeling Veluwe

Afdelingscontactpersoon:

Bob Kemerink tel. 038 4540540

bob.kemerink@ziggo.nl

Bijeenkomsten in 2012: **12 mei, 8 september, 8 december.** De bijeenkomsten worden gehouden in een zaal van de Sionskerk, Asseltseweg 6, 8161 VV Epe.

Afdeling Zeeland

'De Scheldedraaiers' Afdelingscontactpersoon: Piet Cevaal 0118-591753 cevaaldep@zeelandnet.nl

Bijeenkomsten in 2012: **elke eerste zaterdag van de maand.**

De bijeenkomsten worden gehouden in Het Ambachtscentrum, Kattendijksedijk te Goes en vangen aan om 09.30 uur.

Videoapparatuur

Elke afdeling kan gebruik maken van de videoapparatuur van Radius. Daartoe dient men zich van tevoren aan te melden bij de vaste beheerder/bediener van deze apparatuur Cok Verhoeven. Deze videoapparatuur is gratis beschikbaar voor elke afdeling, slechts een kleine vergoeding voor de operator moet betaald worden. Aanvragen bij Cok Verhoeven: tel. 0252-518878.

Mutaties ledenlijst

Nieuwe leden

E.M. van Herk, Voorstraat 53, 5334 JP, Velddriel - A. Boer, Linschoterweg 39, 3446 GD, Woerden - M. van der Wit, Duizendknooplaan 54, 3452 AT, Vleuten - W.F. Jansen, De Straat 9, 5845 GD, St. Anthonis - J.A.M. de Waal, Splitsen 5, 3421 JV, Oudewater L.W.J.B. Blok, Noordweg 436, 4333 KL, Middelburg - H.G. te Lindert,

Rietdekker 1, 6641 GT, Beuningen (Gld) B.A. Plette, Baronie 43, 8345 GM, Lelystad - C.P. Reitsma, De Greide 23, 9203 EW, Drachten - B. Splinter, Zuideinde 12, 2445 AV, Aarlanderveen H.J. Trapman, Leeuweriklaan 8, 1735 GS, 't Veld - Machinebau GmbH, Ringstrasse 28, D82 223, Eichenau b. München

Verhuisd

D. van der Zee, 't Heijcop 311, 3621 WG, Breukelen (Utr) - K. Dijkema, Placiusstraat 31, 9902 JP, Appingedam - B. Cottenier, Kerkhofstraat 2-bus 302, Zwevegem

Opzeggingen

S. van Asperen, Cithershillsingel 19, 4371 AR, Koudekerke - R.E. Au, Laan 52 54, 8071 JB, Nunspeet - D.J. van den Berg, Rozenstraat 14, 4001 DW Tiel - D. van Bezu, 2^e Loosterweg 40, 2182 CK, Hillegom N. de Boer, Residentie Azuree 2, 4847 JA, Teteringen - H.J. ten Bookum, De Banier, 17, 8255 GJ, Swifterband - J.C. v.d. Boo, Eindhovenseweg 26, 5524 AR Steensel - F.C. Broerse, Moersvaren 2, 1441 SP, Purmerend - W. van Domselaar, W. de Zwijgerlaan 10, 6713 NT, Wageningen - D. de Flines, K.Ferrierlaan 4, 1183 CB, Amstelveen - A. Grinwis, Harmonielaan 5, 3844 DB, Harderwijk - P.J. de Haan, Hogenkamp 90, 8051 ME, Hattem P.J.H. Heuts, Vlierboomstraat 4, 2404 EE,

Alphen aan den Rijn A.F. Hink, Westerweg 90, 1852 AK, Heiloo - C.G. van den Hoek, Groene Singel 7, 2871 TA, Schoonhoven M. Huizenga, Overzicht 16, 6862 CS, Oosterbeek - Th.C. Komen, Kosterstuin 78, 1689 KE, Zwaag G. Korving, Langgoustenwei 18, 9137 RM, Oosternijkerk - H.P. Kroese, Wilhelminastraat 70, 8561 AE, Balk - M. Maas, Cort v.d. Lindenstraat 54, 4463 VJ, Goes A.J.B. Meerhoff, Thijssestraat 28, 1504 LJ, Zaandam - S. Opdam, Amstelkade 126 - 4, 1078 AS, Amsterdam - K. van Riel, De Leeuwerik 55, 2761 SB, Zevenhuizen ZH - J. Rijsterborgh, Koninginneweg 55, 2012 GK, Haarlem - B.A. Schoers - van Broekhuysen, Langveenstraat 2, 4141 ND, Purmerend - B.T.A. Smits, Kiezelsteen 11, 3991 SJ, Houten B.Th. Voerman, Sellingerstraat 17, 9561 TA, Ter Apel G.J.M. Vogels, Plesmanlaan 26, 4631 JL, Hoogerheide H. van der Vorm, Hofkesweg 9, 3218 AG, Heenvliet S.I. Wiselius, Gruttostraat 9, 1551 GH, Westzaan R. de Gruyter, Koppelstraat 16, 6953 AN, Dieren A. Hindriks, Bladderswij O.Z. 68, 7885 TJ, Nieuw Dordrecht

Agenda

7 april 2012

28 april 2012

6 oktober 2012

27 oktober 2012

27 april 2013

Algemene Leden Vergadering

DemoDag

ACP vergadering

DemoDag

DemoDag

Bezoek ons in onze nieuwe winkel !

- Een groot, overzichtelijk winkelgedeelte
- Een accessoiresafdeling met vele voorbeelden
- Een werkplaats voor cursussen met 10 werkplekken
- Een galerie- en presentatieruimte
- Een kantoor en verpakkafdeling

Duitsland, 49744 Groß Hesepe, Meppener Str. 111
www.drechselbedarf-schulte.de

Colofon

Lidmaatschap

De kosten van het lidmaatschap van RADIUS bedragen € 25,- per jaar; voor leden wonende in het buitenland € 27,50 per jaar.

Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk.

- 1 € 25.00 - lid voor het hele jaar plus alle tijdschriften van dat jaar
- 2 € 12.50 - lid na 1 juli met tijdschriften van het tweede halfjaar
- 3 inschrijven na 1 november, lid m.i.v. 1 januari daaropvolgend.

De inschrijf- en administratiekosten bij elk van deze mogelijkheden bedragen Euro 5,-. Men is lid van de vereniging nadat zowel het inschrijfformulier als de inschrijf- en administratiekosten zijn ontvangen. Verzoeken adreswijzigingen tijdig door te geven aan de ledenadministrateur, deze zorgt voor verdere verspreiding hiervan. Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid tenminste 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen.

ING BIC code: BIC INGBNL2A
ING IBAN code: IBAN L66INGB0000741949

Rabobank BIC code: RABONL2U
Rabobank IBAN code: NL54RAB003963723 17

Bestuur

Voorzitter: Vacant

Secretaris: Aat (A.) Meijboom, L. de Raatlaan 15, 3209 AR Hekelingen, tel. 0181 639 728, e-mail: aatmeijboom@tiscali.nl

Penningmeester: Bert (A.) Rosbach, Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam, tel. 010 418 47 86, e-mail: a.rosbach@chello.nl

Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.

Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot, J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den Berg, tel. 0294 253 421, e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl
Lid: Jan (J.Q.) van der Ploeg, Jasper (J.) van de Visch.

Redactie

Eindredacteur: Arie (A.M.) Braspenning, Bloemkeshof 85, 5301 WS Zaltbommel. Tel. 0418-513349.
E-mail: aktieradius@kpnmail.nl
Redactieleden: Rob Makkink, Jan van der Meer, Ab Kraaijeveld, Nico Oosthoek, Gerard Gaasbeek.
Correspondenten: Jan Pranger, Iet Feith

Advertenties

Wim (W.) te Winkel, Mispel 4, 7621 WB Borne, tel. 074 266 21 82, e-mail: te.winkel@home.nl

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redactie verzoekt u uw bijdragen zes weken vóór deze verschijningsdata liefst op CD of per e-mail aan te leveren. Foto's en tekeningen graag voorzien van uw naam zodat wij deze kunnen terugsturen.

Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur en/of de redactie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten verantwoordelijkheid van RADIUS en de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

KOM NAAR ARNHEM!

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Baptist IJzerwaren en Gereedschappen is al 26 jaar een begrip in Nederland. Het begon met de ijzerwaren- en gereedschappen speciaalzaak in het centrum van Arnhem en deze is uitgebreid met **Baptist Gebouwbeslag** en **Baptist voor Houtbewerkers**.

U BENT WELKOM IN ARNHEM

af

Arnhemse Fijnhouthandel
Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel: 026 445 16 44